YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

10 päivänä huhtikuuta 2003 *

Asiassa T-353/00,

Jean-Marie Le Pen, kotipaikka Saint-Cloud (Ranska), edustajanaan asianajaja F. Wagner,

kantajana,

vastaan

Euroopan parlamentti, asiamiehinään H. Krück ja C. Karamarcos, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

jota tukee

Ranskan tasavalta, asiamiehinään R. Abraham, G. de Bergues, D. Colas ja L. Bernheim, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijana,

jossa kantaja vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan kantajan Euroopan parlamentin edustajantoimen menettämistä koskevan päätöksen, joka tehtiin Euroopan parlamentin puhemiehen 23.10.2000 tekemän ilmoituksen muodossa,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. D. Cooke sekä tuomarit R. García-Valdecasas ja P. Lindh,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies J. Palacio González,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 25.6.2002 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön oikeus

1 EU 5 artiklassa määrätään seuraavaa:

"Euroopan parlamentti, neuvosto, komissio ja yhteisön tuomioistuin käyttävät toimivaltuuksiaan yhtäältä Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten sekä niiden muuttamisesta tai täydentämisestä myöhemmin tehtyjen sopimusten ja asiakirjojen määräyksissä sekä toisaalta tämän sopimuksen muissa määräyksissä määrätyin edellytyksin ja niissä määrätyssä tarkoituksessa."

2 EY 189 artiklan ensimmäisen kohdan, HT 20 artiklan ja EA 107 artiklan mukaan Euroopan parlamentissa "on yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen edustajat".

3 EY 190 artiklan 4 kohdan, HT 21 artiklan 3 kohdan ja EA 108 artiklan 3 kohdan mukaan parlamentti laatii esityksen vaalien toimittamisesta yhdenmukaista menettelyä noudattaen kaikissa jäsenvaltioissa tai kaikille jäsenvaltioille yhteisten

periaatteiden mukaisesti, ja neuvosto antaa yksimielisesti säännökset, joiden hyväksymistä se suosittaa kyseisille jäsenvaltioille.

4 Edustajien valitsemisesta Euroopan parlamenttiin yleisillä, välittömillä vaaleilla annetun säädöksen, joka on liitetty 20 päivänä syyskuuta 1976 tehtyyn neuvoston päätökseen (EYVL L 278, s. 5; alkuperäinen versio; jäljempänä vuoden 1976 säädös), 7 artiklan 1 kohdassa täsmennetään, että Euroopan parlamentti laatii esityksen yhdenmukaisesta vaalimenettelystä. Huolimatta parlamentin tekemistä, asiaa koskevista ehdotuksista, tosiseikkojen tapahtuma-aikaan mennessä ei ollut otettu käyttöön yhdenmukaista vaalimenettelyä.

5 Vuoden 1976 säädöksen 3 artiklan 1 kohdan mukaan Euroopan parlamentin edustajat "valitaan viideksi vuodeksi".

6 Vuoden 1976 säädöksen 6 artiklan 1 kohdassa luetellaan tehtävät, joiden kanssa Euroopan parlamentin jäsenen tehtävä on ristiriidassa, ja sen 2 kohdassa todetaan, että kukin jäsenvaltio voi "7 artiklan 2 kohdassa määrätyin edellytyksin vahvistaa, missä tehtävässä toimiminen on ristiriidassa kansallisella tasolla".

7 Saman 6 artiklan 3 kohdassa määrätään seuraavaa:

"Niiden Euroopan parlamentin jäsenien tilalle joihin 3 artiklassa tarkoitetun viisivuotiskauden aikana sovelletaan 1 ja 2 kohdan määräyksiä nimitetään uudet jäsenet 12 artiklan määräysten mukaisesti."

8 Vuoden 1976 säädöksen 7 artiklan 2 kohdassa määrätään seuraavaa:

"Kunnes yhdenmukainen vaalimenettely tulee voimaan ja jollei tämän säädöksen muista määräyksistä muuta johdu, vaalit toimitetaan kussakin jäsenvaltiossa kansallisten määräysten mukaan".

9 Vuoden 1976 säädöksen 11 artiklassa määrätään seuraavaa:

"Kunnes 7 artiklan 1 kohdassa määrätty yhdenmukainen menettely tulee voimaan, — — parlamentti tarkastaa edustajien valtuudet. Tätä varten se merkitsee tiedoksi jäsenvaltioiden virallisesti julkistamat tulokset ja ratkaisee tämän säädöksen määräyksistä mahdollisesti johtuvat erimielisyydet lukuun ottamatta niitä kansallisia määräyksiä, joihin säädöksessä viitataan."

10 Vuoden 1976 säädöksen 12 artiklassa määrätään seuraavaa:

"1. Kunnes 7 artiklan 1 kohdassa määrätty yhdenmukainen menettely tulee voimaan ja jollei tämän säädöksen muista määräyksistä muuta johdu, jokainen jäsenvaltio laatii asianmukaiset menettelytavat 3 artiklassa tarkoitetun viisivuotiskauden aikana mahdollisesti vapautuvan edustajanpaikan täyttämiseksi loppukaudeksi.

2. Jos edustajanpaikka vapautuu jäsenvaltiossa voimassa olevien kansallisten määräysten soveltamisen vuoksi, jäsenvaltio ilmoittaa siitä — — parlamentille, joka merkitsee sen tiedoksi.

Kaikissa muissa tapauksissa — — parlamentti toteaa paikan vapautumisen, ja ilmoittaa siitä kyseiselle jäsenvaltiolle."

11 Parlamentin työjärjestyksen (EYVL 1999, L 202, s. 1; jäljempänä työjärjestys) 7 artikla on otsikoltaan "Valtakirjojen tarkastus". Sen 4 kohdassa määrätään seuraavaa:

"Asiasta vastaavan valiokunnan on varmistettava, että jäsenvaltioiden tai unionin viranomaiset toimittavat viipymättä parlamentille kaikki Euroopan parlamentin jäsenen tehtävien hoitoon tai varajäsenten sijoittumisjärjestykseen vaikuttavat tiedot, sekä jos kysymyksessä on nimitys, sen voimaantulopäivän.

Kun jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset käynnistävät menettelyn, joka saattaa johtaa siihen, että jäsen menettää edustajantoimensa, puhemies pyytää näitä tiedottamaan säännöllisesti menettelyn etenemisestä. Hän välittää tiedot asiasta vastaavalle valiokunnalle, jonka ehdotuksesta parlamentti voi tehdä päätöksensä."

12 Työjärjestyksen 8 artiklan 6 kohdassa määrätään seuraavaa:

"Toimikauden päättymisajankohdaksi ja edustajantoimen vapautumisajankohdaksi katsotaan

— edustajantoimesta luopumisen yhteydessä: se päivä, jona parlamentti toteaa toimen vapautuneen luopumispöytäkirjan mukaisesti;

— kun jäsen on nimetty virkaan, joka on joko kansallisten vaalilakien tai [vuoden 1976 säädöksen] 6 artiklan perusteella ristiriidassa Euroopan parlamentin jäsenen tehtävien kanssa: jäsenvaltioiden tai unionin toimivaltaisten viranomaisten ilmoittama päivä."

13 Työjärjestyksen 8 artiklan 9 kohdassa määrätään seuraavaa:

"Parlamentti varaa itselleen oikeuden julistaa pätemättömäksi jo tarkastetun valtakirjan tai kieltäytyä toteamasta edustajantoimen tulleen avoimeksi, jos toimen vastaanottamiseen tai toimesta luopumiseen liittyy aineellinen tai tahdonmuodostuksen virhe."

Ranskan oikeus

14 Edustajien valitsemisesta Euroopan parlamenttiin 7.7.1977 annetun lain nro 77-729 (Journal officiel de la République française; jäljempänä JORF, 8.7.1977, s. 3579; jäljempänä vuoden 1977 laki) 5 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Code électoralin [vaalilaki] LO 127—LO 130-1 §:ää sovelletaan [Euroopan parlamentin jäsenten] valitsemiseen. — —

Toimikauden aikana ilmenevä vaalikelpoisuuden puute johtaa edustajantoimen menettämiseen. Tämä todetaan päätöksellä."

15 Vuoden 1977 lain 25 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Vaalien tuloksen julistamista seuraavan kymmenen päivän aikana jokainen äänestäjä voi riitauttaa [Euroopan parlamentin jäsenten] valinnan tämän lain soveltamiseen liittyvillä perusteilla Conseil d'État'ssa, joka ratkaisee asian oikeudenkäyntimenettelyssä. Ratkaisu tehdään täysistunnossa.

Kanteella ei ole lykkäävää vaikutusta."

Kanteen perustana olevat tosiseikat ja asian käsittelyn vaiheet

16 Kantaja valittiin Euroopan parlamentin jäseneksi 13.6.1999.

17 Ranskan Cour de cassation (chambre criminelle) hylkäsi 23.11.1999 antamallaan tuomiolla kantajan tekemän valituksen, joka koski Cour d'appel de Versailles'n 17.11.1998 antamaa tuomiota, jolla kantaja muun muassa todettiin syylliseksi Ranskan code pénalin (rikoslaki) 222-13 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuun ja rangaistavaksi säädettyyn tekoon, kun hän käyttäytyi väkivaltaisesti julkisen vallan edustajaa kohtaan tämän hoitaessa virkatehtäviään ja kun uhrin asema oli ilmeinen tai tekijän tiedossa. Tästä rikoksesta hänelle tuomittiin kolme kuukautta ehdollista vankeutta sekä sakkoa 5 000 Ranskan frangia (FRF). Liitännäisseurauksena rikoslain 131-26 §:n 2 momentin mukaisten oikeuksien käyttö kiellettiin vuoden ajaksi; tämä kielto rajoitettiin vaalikelpoisuuteen.

18 Ottaen huomioon tämän rikostuomion Ranskan pääministeri totesi 31.3.2000 tekemällään päätöksellä vuoden 1977 lain 5 §:n toisen momentin mukaisesti, että "[kantajan] vaalikelpoisuuden puute johtaa hänen Euroopan parlamentin edustajantoimensa menettämiseen".

19 Tämä päätös annettiin kantajalle tiedoksi Ranskan ulkoministeriön pääsihteerin 5.4.2000 päivätyllä kirjeellä. Kyseisessä kirjeessä täsmennettiin, että kantaja saattoi nostaa edellä mainitusta päätöksestä kanteen Ranskan Conseil d'Etat'ssa kahden kuukauden kuluessa kyseisestä tiedoksiannosta.

20 Euroopan parlamentin puhemies Fontaine ilmoitti päiväämättömällä kirjeellä kantajalle, että Ranskan viranomaiset olivat saattaneet virallisesti hänen käsiteltäväkseen asian, joka koski kantajan Euroopan parlamentin jäsenen edustajantoimen menettämistä. Puhemies ilmoitti kantajalle, että hän aikoo "[tuoda asian julki] 3.5.2000 pidettävässä täysistunnossa" ja että työjärjestyksen 7 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan mukaisesti "tiedot välitetään asiasta vastaavalle valiokunnalle".

21 Tämän 3.5.2000 pidetyn täysistunnon pöytäkirjan kohta "[kantajan] edustajantoimen menettäminen" kuuluu seuraavasti:

"Puhemies ilmoittaa vastaanottaneensa 26.4.2000 Ranskan viranomaisilta ulkoasiainministeri Védrinen ja Eurooppa-asioista vastaavan ministeri Moscovicin 20.4.2000 päivätyn kirjeen, jonka liitteenä oli [kantajan] edustajantoimen menettämistä koskeva asiakirja-aineisto. Puhemies ilmoittaa saattavansa asian oikeudellisten asioiden valiokunnan käsiteltäväksi työjärjestyksen 7 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan mukaisesti. — — "

22 Oikeudellisten ja sisämarkkina-asioiden valiokunta (jäljempänä oikeudellisten asioiden valiokunta) tarkasti kantajan valtakirjat suljetuin ovin 4.5., 15.5. ja 16.5.2000 pidetyissä kokouksissaan.

23 Ensin mainitun 4.5.2000 pidetyn kokouksen pöytäkirjasta käy ilmi, että oikeudellisten asioiden valiokunta lykkäsi seuraavaan kokoukseensa sellaisten asiaan liittyvien seikkojen tutkimisen, joiden perusteella se voi tehdä päätöksensä. Tämän jälkeen 15.5.2000 pidetyn kokouksen pöytäkirjasta käy ilmi, että tämän valiokunnan puheenjohtaja Palacio ehdotti, että parlamentin päätös rajoittuisi vain "tiedoksi merkitsemistä tai merkitsemättä jättämistä koskevaan muodollisuuteen". Kuitenkin tämä "parlamentin puhemiehelle tehtävä suositusehdotus hylättiin äänin 15—13". Asian käsittelyä jatkettiin seuraavana päivänä, ja 16.5.2000 pidetyn kokouksen pöytäkirjassa todetaan ainoastaan, että valiokunta "pysyttää edellisenä päivänä tehdyn päätöksen".

24 Parlamentin puhemies luki 18.5.2000 pidetyssä täysistunnossa — muistutettuaan, että hän oli pyytänyt oikeudellisten asioiden valiokunnan lausuntoa Ranskan viranomaisten tiedoksiannosta kantajan edustajantoimen menettämisen osalta — 17.5.2000 Palaciolta saadun kirjeen, joka kuului seuraavasti:

"Rouva puhemies,

[Oikeudellisten asioiden valiokunta] tutki jälleen 16.5.2000 pidetyssä kokouksessaan [kantajan] tilannetta. Valiokunta on tietoinen, että Ranskan tasavallan pääministerin päätös, joka on annettu [kantajalle] tiedoksi 5.4.2000 ja julkaistu Journal officiel de la République française 22.4.2000, on täytäntöönpanokelpoinen. Kuitenkin valiokunta katsoo, kuten asianomaiselle toimitetussa pää-

töksen tiedoksiantokirjeessä on todettu, että asianomainen voi nostaa Conseil d'État'ssa kanteen, johon voidaan liittää vaatimus päätöksen täytäntöönpanon lykkäämisestä.

Ottaen huomioon edellisenä päivänä tekemänsä päätöksen, jonka mukaan valiokunta ei näissä olosuhteissa suosittele, että parlamentti merkitsee muodollisesti tiedoksi [kantajaa] koskevan päätöksen, valiokunta on tutkinut asiassa mahdollisia jatkotoimenpiteitä. Tämän päätöksen tueksi on vedottu asiassa Tapie annettuun ratkaisuun noudatettavana ennakkotapauksena, minkä johdosta Euroopan parlamentti ei merkitse virallisesti tiedoksi edustajantoimen menettämistä koskevaa päätöstä ennen Conseil d'État'lle tehtävää muutoksenhakua koskevan määräajan päättymistä tai mahdollisesti tämän viimeksi mainitun tekemän päätöksen jälkeen."

25 Tämän jälkeen parlamentin puhemies ilmoitti aikovansa noudattaa "oikeudellisten asioiden valiokunnan lausuntoa".

26 Tätä ilmoitusta seuranneessa usean parlamentin jäsenen välisessä keskustelussa parlamentin puhemies ilmoitti erityisesti, että "tiedoksi merkitsemisen tekee parlamentti eikä sen puhemies".

27 Kyseisen täysistunnon pöytäkirjan mukaan parlamentin puhemies katsoi keskustelun päätyttyä, että Barón Crespo, joka oli vaatinut, että parlamentti tekee päätöksen oikeudellisten asioiden valiokunnan lausunnosta, oli lopultakin yhtä mieltä Hänschin kanssa siitä, että mitään äänestystä ei pidä toimittaa varsinkaan mainitun valiokunnan virallisen ehdotuksen puuttuessa. Parlamentin puhemies katsoi, että "oikeudellisten asioiden valiokunnan todellisen ehdotuksen" puuttuessa tämä ratkaisu oli "kaikkien kannalta paras".

28 Kantaja vaati Ranskan Conseil d'État'lle 5.6.2000 nostamallaan kanteella 31.3.2000 tehdyn päätöksen kumoamista.

29 Védrinelle ja Moscovicille osoitetussa, 9.6.2000 päivätyssä kirjeessä parlamentin puhemies totesi seuraavaa:

"[Oikeudellisten asioiden valiokunnan] lausunnon johdosta pidän asianmukaisena edustajantoimen menettämisen peruuttamattoman luonteen vuoksi, että Euroopan parlamentti merkitsee [31.3.2000 tehdyn] päätöksen virallisesti tiedoksi vasta Conseil d'État'lle tehtävää muutoksenhakua koskevan määräajan päätyttyä tai sen jälkeen, kun tämä viimeksi mainittu antaa ratkaisunsa."

30 Moscovici ilmoitti 13.6.2000 päivätyssä kirjeessä parlamentin puhemiehelle, että Ranskan hallitus riitautti virallisesti tämän toimielimen 18.5.2000 pidetyssä täysistunnossa hyväksymän kannan olla merkitsemättä tiedoksi 31.3.2000 tehdyssä päätöksessä määrättyä kantajan edustajantoimen menetystä. Moscovici totesi, että tämän kantansa vuoksi parlamentti rikkoi vuoden 1976 säädöksen 12 artiklan 2 kohtaa ja että mainittu peruste ei voinut oikeuttaa tällaista rikkomista. Siten hän kehotti parlamenttia merkitsemään tiedoksi tämän edustajantoimen menettämisen "mahdollisimman nopeasti".

31 Parlamentin puhemies vastasi 16.6.2000 päivätyllä kirjeellä, että parlamentti "merkitsee tiedoksi [kantajan] edustajantoimen menettämisen heti, kun [31.3.2000 tehty päätös] on lainvoimainen", mikä ei vielä ollut toteutunut, koska Ranskan Conseil d'État'ssa oli nostettu kumoamiskanne. Parlamentin puhemies perusteli tämän kantansa viitaten Tapie-nimistä henkilöä koskevaan ennakkotapaukseen ja oikeusvarmuutta koskevaan vaatimukseen.

32 Ranskan Conseil d'État hylkäsi kantajan kanteen 6.10.2000 annetussa tuomiossa.

33 Ranskan tasavallan Euroopan unionin pysyvä edustusto toimitti 17.10.2000 parlamentin puhemiehelle Védrinen ja Moscovicin 12.10.2000 päivätyn kirjeen. Molemmat ministerit korostivat, että Ranskan hallitus oli jatkuvasti "riitauttanut ehdottomasti" parlamentin kannan, jonka mukaan oli aiheellista odottaa Ranskan Conseil d'État'n ratkaisua kantajan 31.3.2000 tehdystä päätöksestä nostamasta kanteesta; Ranskan hallitus piti tätä kantaa "vuoden 1976 säädöksen sanamuodon ja hengen" rikkomisena. Todettuaan, että Ranskan Conseil d'État oli hylännyt kantajan kanteen, he tekivät seuraavan ilmoituksen:

"Odotamme siis, että Euroopan parlamentti noudattaa yhteisön oikeutta ja merkitsee teidän toimestanne tiedoksi [kantajan] edustajantoimen menettämisen mahdollisimman nopeasti. Muussa tapauksessa pidätämme oikeuden ryhtyä kaikkiin oikeudellisiin toimenpiteisiin."

34 Parlamentin puhemies ilmoitti 20.10.2000 päivätyllä kirjeellä kantajalle vastaanottaneensa edellisenä päivänä "Ranskan tasavallan toimivaltaisten viranomaisten virallisen tiedoksiannon" Ranskan Conseil d'État'n 6.10.2000 antamasta tuomiosta ja totesi, että vuoden 1976 säädöksen mukaisesti "puhemies merkitsee tiedoksi [31.3.2000 tehdyn] päätöksen 23.10.2000 jatketussa täysistunnossa".

35 Kantaja ilmoitti 23.10.2000 päivätyllä kirjeellä parlamentin puhemiehelle, että edellä mainitusta Ranskan Conseil d'État'n tuomiosta oli päättänyt ainoastaan kaksi jaostoa, vaikka vuoden 1977 lain 25 §:n mukaan tällainen päätös on tehtävä täysistunnossa, koska kysymyksessä on Euroopan parlamentin jäsenen edustajantoimi, ja että hän saattaisi asian uudelleen Conseil d'État'n käsiteltä-

väksi. Kantaja ilmoitti parlamentin puhemiehelle tehneensä myös armahdusanomuksen Ranskan tasavallan presidentille sekä nostaneensa kanteen Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa. Siten kantaja pyysi, että oikeudellisten asioiden valiokunta kokoontuisi uudelleen ja kuulisi häntä ja hänen edustajiaan.

36 Parlamentin 23.10.2000 pidetyssä täysistunnossa kantaja ja hänen poliittisen ryhmänsä muut edustajat vetosivat uudelleen Ranskan viranomaisten väitettyihin lainvastaisuuksiin menettelyssä, joka johti 6.10.2000 annettuun Ranskan Conseil d'État'n tuomioon. He vaativat, että parlamentti ei merkitse tiedoksi kysymyksessä olevaa edustajantoimen menettämistä, ainakaan ennen kuin asia on saatettu uudelleen oikeudellisten asioiden valiokunnan käsiteltäväksi.

37 Tämän 23.10.2000 pidetyn täysistunnon pöytäkirjan mukaan parlamentin puhemies teki päiväjärjestyksen kohdan "puhemiehen tiedoksianto" puitteissa seuraavan ilmoituksen:

"Ilmoitan teille, että olen vastaanottanut torstaina 19.10.2000 Ranskan tasavallan toimivaltaisten viranomaisten virallisen tiedoksiannon Conseil d'État'n 6.10.2000 antamasta tuomiosta, jolla hylättiin [kantajan] nostama kanne Ranskan pääministerin 31.3.2000 tekemästä päätöksestä, jolla [kantajan] Euroopan parlamentin edustajantoimi katsottiin menetetyksi.

Ilmoitan teille, että olen vastaanottanut tämän jälkeen kopion Charles de Gaullen, Carl Langin, Jean-Claude Martinezin ja Bruno Gollnischin [kantajan] hyväksi Ranskan tasavallan presidentti Jacques Chiracille tekemästä armahdusanomuksesta."

38 Tämän jälkeen parlamentin puhemies antoi puheenvuoron oikeudellisten asioiden valiokunnan puheenjohtajalle, joka totesi seuraavaa:

"Rouva puheenjohtaja, neuvoteltuaan 15.5. ja 16.5.2000 pidetyissä kokouksissaan [oikeudellisten asioiden valiokunta] päätti suosittaa, että täysistunnossa tehtävää ilmoitusta siitä, että parlamentti toteaa [kantajan] edustajantoimen menetetyksi, lykätään. Korostan, että oikeudellisten asioiden valiokunta suositti tämän ilmoituksen lykkäämistä sen määräajan päättymiseen asti, joka [kantajalla] oli kanteen nostamiseksi Ranskan Conseil d'État'ssa, tai kunnes tämä viimeksi mainittu on tehnyt päätöksen. Vetoan tältä osin 17.5. päivättyyn kirjeeseen, jonka te itse, rouva puheenjohtaja, luitte edustajankokoukselle.

Conseil d'État, kuten olette todenneet, hylkäsi tämän kanteen ja on ilmoittanut meille tästä asianmukaisesti. Siten ei ole enää syytä lykätä tätä edustajankokoukselle tehtävää ilmoitusta, joka on primaarioikeuden eli konkreettisesti [vuoden 1976 säädöksen] 12 artiklan 2 kohdan mukaan pakollinen.

Armahdusanomus, jonka rouva puheenjohtaja on maininnut, ei muuta mitenkään tätä tilannetta, koska kysymyksessä ei ole lainkäyttömenettely. Kuten hakemuksen nimestä käy ilmi, kysymyksessä on vallanhaltijan toimi, joka ei liity Ranskan hallituksen päätökseen, joka oikeudellisten asioiden valiokunnan suosituksen mukaan on annettava tiedoksi täysistunnossa."

39 Seuraavaksi parlamentin puhemies totesi seuraavaa:

"Siten [vuoden 1976 säädöksen] 12 artiklan 2 kohdan mukaan Euroopan parlamentti merkitsee tiedoksi Ranskan hallituksen tiedoksiannon [kantajan] edustajantoimen menettämisestä".

40 Puhemies kehotti tämän jälkeen kantajaa poistumaan istuntosalista ja keskeytti istunnon hänen lähtönsä helpottamiseksi.

41 Parlamentin hallinnon pääosaston pääjohtaja pyysi 23.10.2000 päivätyllä kirjeellään Rattia, joka on sitoutumattomien parlamentin jäsenten teknisen ryhmän pääsihteeri, toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet, jotta kantajan Strasbourgin työhuone tyhjennetään kantajan henkilökohtaisista tavaroista 27.10. mennessä ja Brysselin työhuone 31.11.2000 mennessä.

42 Parlamentin puhemies ilmoitti 27.10.2000 päivätyllä kirjeellään Védrinelle, että parlamentti oli merkinnyt tiedoksi 31.3.2000 tehdyn päätöksen, ja pyysi tätä ilmoittamaan hänelle "[vuoden 1976 säädöksen] 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti sen henkilön nimen, joka on kutsuttu täyttämään [kantajan] vapautunut paikka".

43 Védrine vastasi hänelle 13.11.2000 päivätyllä kirjeellään, että "Marie-France Stirbois'n [olisi tultava kantajan] tilalle Front nationalin Euroopan parlamentin vaaleissa valittujen luettelosta".

44 Kantaja nosti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 21.11.2000 toimittamallaan kannekirjelmällä nyt käsiteltävänä olevan kanteen, jossa hän vaatii sen päätöksen kumoamista, joka on tehty parlamentin puhemiehen 23.10.2000 antaman ilmoituksen muodossa (jäljempänä riidanalainen päätös).

45 Kantaja esitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen samana päivänä toimittamallaan erillisellä asiakirjalla välitoimihakemuksen, jossa vaadittiin riidanalaisen päätöksen täytäntöönpanon lykkäämistä.

46 Vastauksessaan välitoimista päättävän tuomioistuimen 15.12.2000 pidetyssä suullisessa käsittelyssä parlamentille esittämään kysymykseen Euroopan parlamentin varainhoidon ja sen valvonnan pääosaston pääjohtaja vahvisti 18.12.2000 päivätyssä todistuksessa muun muassa, että kantajalle "oli suoritettu matka-, oleskelu- ja muita säädettyjä korvauksia — — hänen toimikautensa päättymiseen asti".

47 Ranskan viranomaiset vahvistivat 5.1.2001 päivätyssä kirjeessä samoin vastauksena välitoimista päättävän tuomioistuimen esittämään kysymykseen, että ne olivat jatkaneet kantajan palkan maksamista 24.10.2000 asti.

48 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti määräsi asiassa T-353/00 R, Le Pen vastaan parlamentti, 26.1.2001 antamassaan määräyksessä (Kok. 2001, s. II-125), että "Euroopan parlamentin puhemiehen 23.10.2000 antaman ilmoituksen muodossa tehdyn päätöksen täytäntöönpanoa lykätään siltä osin kuin se muodostaa Euroopan parlamentin päätöksen, jolla parlamentti on merkinnyt tiedoksi, että kantaja on menettänyt Euroopan parlamentin edustajantoimensa" ja että oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

49 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan nojalla parlamentti esitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle oikeudenkäyntiväitteen 12.12.2000 toimittamallaan erillisellä asiakirjalla. Kantaja esitti 29.1.2001 sitä koskevat huomautuksensa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (viides jaosto) määräsi 12.2.2001 oikeudenkäyntiväitteen ratkaistavaksi pääasian yhteydessä ja totesi, että oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

50 Ranskan tasavalta toimitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 3.4.2001 väliintulohakemuksen, jossa se pyysi saada osallistua tämän asian oikeudenkäyntiin tukeakseen parlamentin vaatimuksia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen viidennen jaoston puheenjohtaja hyväksyi tämän hakemuksen 14.5.2001 antamallaan määräyksellä.

51 Ranskan tasavalta toimitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 27.6.2001 väliintulokirjelmän, josta kantaja esitti huomautuksensa 21.9.2001. Parlamentti luopui tätä kirjelmää koskevien huomautusten esittämisestä.

52 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (viides jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn. Se pyysi prosessinjohtotoimena parlamenttia vastaamaan kirjallisiin kysymyksiin ja esittämään tiettyjä asiakirjoja. Parlamentti noudatti näitä pyyntöjä.

53 Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 25.6.2002 pidetyssä istunnossa.

Asianosaisten vaatimukset

54 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— ottaa kanteen tutkittavaksi

— kumoaa riidanalaisen päätöksen

— velvoittaa parlamentin maksamaan 50 000 FRF:n suuruisen summan "kuluina, joita ei yleensä voida lukea oikeudenkäyntikuluihin"

— velvoittaa parlamentin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

55 Parlamentti vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— jättää kanteen tutkimatta tai joka tapauksessa hylkää sen perusteettomana

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

56 Ranskan tasavalta tukee parlamentin vaatimuksia.

Tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten lausumat

57 Parlamentti kiistää nyt käsiteltävänä olevan kanteen tutkittavaksi ottamisen vedoten kahteen perusteeseen. Ensimmäinen koskee sitä, että "yhteisöllä ei ole toimivaltaa siltä osin kuin on kyse kansallisesta lainsäädännöstä johtuvista Euroopan parlamentin jäsenten ristiriitaisia tehtäviä ja vaalikelpoisuuden puutetta koskevista edellytyksistä", ja toinen sellaisen toimen puuttumista, josta voidaan nostaa kanne EY 230 artiklan nojalla.

58 Ensimmäiseksi parlamentti katsoo, että kanne on jätettävä tutkimatta sen vuoksi, että yhteisöllä ei ole toimivaltaa silloin, kun yhden sen jäsenen edustajantoimen menettäminen johtuu kansallisesta lainsäädännöstä.

59 EU 5 artiklaan viitaten parlamentti katsoo, että yhteisön muiden toimielinten tavoin se voi käyttää toimivaltaansa vain perustamissopimusten määräyksissä määrätyin edellytyksin ja niissä määrättyihin tarkoituksiin. Se esittää, että toisin kuin EY 190 artiklan 4 ja 5 kohdassa määrätään, neuvosto ei vielä ole tehnyt päätöstä yhdenmukaista vaalimenettelyä koskevista parlamentin ehdotuksista eikä ole hyväksynyt sen jäsenten ohjesääntöä. Näissä olosuhteissa "[vuoden 1976 säädös] on ainoa tällä hetkellä voimassa oleva parlamentaarista oikeutta koskeva yhteisön säädös", jota sovelletaan nyt käsiteltävänä olevan asian tosiseikkoihin. Tässä säädöksessä viitataan kuitenkin laajalti kansallisiin säädöksiin, muun muassa siltä osin kuin on kyse avoimiksi tulleista edustajantoimista. Parlamentti korostaa, että kyseisen säädöksen 12 artiklan 2 kohdassa erotellaan kansallisten säädösten soveltamisen takia avoimiksi tulevat edustajanpaikat ja muiden syiden kuten edustajantoimesta luopumisen takia avoimiksi tulevat edustajanpaikat. Ensin mainitussa tapauksessa parlamentin tehtävänä on vain merkitä tiedoksi kansallisella tasolla tehty toimi.

60 Näin ollen nyt käsiteltävänä olevassa asiassa vain Ranskan viranomaisilla oli parlamentin mukaan toimivalta päättää kantajan edustajantoimen menettämisestä ja parlamentti katsoo vain merkinneensä tiedoksi sen, että nämä viranomaiset sovelsivat vuoden 1977 lain 5 §:ää. Parlamentin mukaan riidanalaisella toimella ei ollut oikeudellisia seurauksia.

61 Parlamentti kiistää sen, että välitoimista päättävän tuomioistuimen tässä asiassa tekemä se toteamus on perusteltu, jonka mukaan "ei voida poissulkea sitä, että parlamentilla on ainakin toimivalta valvoa sitä, että asiaan sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaista menettelyä, sekä siten kyseisen parlamentin jäsenen perusoikeuksia noudatetaan" (em. 26.1.2001 annettu määräys, 63 kohta). Parlamentti korostaa, että työjärjestystä on luettava perustamissopimusten ja vuoden 1976 säädöksen valossa, ja vakuuttaa, ettei sillä ole toimivaltaa arvioida tai valvoa kansallisten viranomaisten antamia lakeja, asetuksia ja muita toimia. Sen mukaan tämä on seurausta paitsi rajoitetun erityistoimivallan periaatteesta

myös "kansainvälisen oikeuden perustavanlaatuisesta periaatteesta". Tältä osin parlamentti huomauttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ennakkoratkaisupyyntöä koskevissa asioissa yhteisöjen tuomioistuin ei voi tarkistaa, onko ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä tehty päätös yhteensopiva tuomioistuinorganisaatiota ja oikeudenkäyntimenettelyä koskevien kansallisten sääntöjen kanssa, ja että yhteisöjen tuomioistuimen on siis pidättäydyttävä ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä tehdyssä päätöksessä (asia C-10/92, Balocchi, tuomio 20.10.1993, Kok. 1993, s. I-5105, 16 kohta). Parlamentin mukaan kansainvälinen tuomioistuin ja pysyvä kansainvälinen tuomioistuin ovat noudattaneet samaa pidättyväisyyttä siltä osin kuin on kyse kansallisen lainsäädännön arvioimisesta.

62 Parlamentti kiistää myös kantajan väitteen, jonka mukaan vuoden 1976 säädöksen 12 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetaan vain sellaisia ristiriitaisia tehtäviä, jotka ilmenevät toimikauden aikana, eikä vaalikelpoisuuden menettämistä. Parlamentin mukaan tässä väitteessä jätetään huomioimatta se seikka, että vuoden 1977 laki annettiin vuoden 1976 säädös huomioon ottaen — ja se koskee siis vain "Euroopan parlamentin edustajia" — ja että "sen III luvussa säädetään vaalikelpoisuuden menettämisen edellytyksistä ja ristiriidassa olevista tehtävistä". Lisäksi parlamentti katsoo, että tämän väitteen mukaan "vuoden 1976 säädöksen 12 artikla olisi olemassa vain 6 artiklassa tarkoitettuja tapauksia (ristiriitaiset tehtävät) varten siten, että siltä evätään itsenäinen asema vuoden 1976 säädöksessä".

63 Toiseksi parlamentti katsoo, että riidanalainen toimi on puhtaasti ilmoitusluonteinen ja että kantajan oikeusasemaa ei ole muutettu sillä, vaan 31.3.2000 tehdyllä päätöksellä. Parlamentti vakuuttaa toimineensa "kansallisten säädösten rajoissa ja niitä tiukasti noudattaen, kuten vuoden 1976 säädöksessä edellytetään".

64 Toisaalta parlamentti väittää, että on jätettävä tutkimatta vaatimukset parlamentin velvoittamiseksi korvaamaan 50 000 FRF:n suuruinen summa "kuluina, joita ei yleensä voida lukea oikeudenkäyntikuluihin".

65 Ranskan tasavalta tukee parlamentin kantaa. Se täsmentää, että riidanalaisessa toimessa parlamentti on vain todennut jo olemassa olleen sellaisen oikeudellisen tilanteen olemassaolon, joka johtuu Ranskan viranomaisten täytäntöönpanokelpoisesta päätöksestä eli 31.3.2000 tehdystä päätöksestä. Ranskan tasavallan mukaan tällä toimella ei mitenkään muuteta tässä asiassa sovellettavia "oikeussääntöjä".

66 Ranskan tasavalta lisää, että seikka, että Ranskan viranomaiset ovat maksaneet kantajalle palkkaa 24.10.2000 asti, ei ole merkityksellinen nyt käsiteltävänä olevassa asiassa.

67 Kantaja väittää, että hänen kanteensa on otettava tutkittavaksi.

68 Ensiksi kantaja esittää, että riidanalaisella toimella on sitovia oikeusvaikutuksia. Kantaja toistaa miltei sanatarkasti välitoimista päättävän tuomioistuimen edellä mainitun 26.1.2001 annetun määräyksen 63 ja 64 kohdassa tekemät toteamukset ja väittää yhtäältä, että ei voida poissulkea sitä, että parlamentilla on toimivalta valvoa ainakin sitä, että sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaista menettelyä ja tarvittaessa asianomaisen perusoikeuksia noudatetaan, ja toisaalta, että vaikka tämän toimielimen toimivaltaa olisikin pidettävä sidottuna, sen on kuitenkin annettava ratkaisunsa työjärjestyksen vaatimusten mukaisesti.

69 Kantaja vakuuttaa lisäksi, että riidanalainen päätös on lopullinen ja että sen vaikutukset ylittävät puhtaasti parlamentin sisäisen piirin. Kantajan mukaan tämän päätöksen tarkoitus oli nimittäin selkeästi hänen edustajantoimensa menettämisen täytäntöönpano ja näin ollen sillä loukataan hänen kansalaisoikeuksiaan ja poliittisia oikeuksiaan "siten, että — — se vaikuttaa äänestäjien edustukseen ja vääristää jälkikäteen vaalien tuloksia". Vastauskirjelmässään,

jossa kantaja toistaa välitoimista päättävän tuomioistuimen edellä mainitun 26.1.2001 annetun määräyksen 66 ja 67 kohdassa tekemät toteamukset, hän esittää, että riidanalaisella päätöksellä on ollut hänelle erityisiä oikeusvaikutuksia siltä osin kuin on kyse niin hänen parlamentaarisen tehtävänsä jatkamisesta kuin hänen henkilökohtaisesta tilanteestaan. Yhtäältä kantaja katsoo, että hänen edustajantoimensa menettäminen tuli voimaan aikaisintaan riidanalaisen päätöksen tekemisestä lähtien. Toisaalta hänelle maksettiin 23.10.2000 asti kaikki Euroopan parlamentin vastuulla olevat tämän toimielimen jäsenelle tavallisesti suoritettavat korvaukset ja Ranskan viranomaiset maksoivat hänelle hänen palkkansa 24.10.2000 asti.

70 Toiseksi kantaja kiistää sen perusteen perusteltavuuden, joka koskee "yhteisön toimivallan puuttumista" tällä alalla.

71 Ensimmäiseksi kantaja väittää, että jäsenvaltioilla ei ole mahdollisuutta lopettaa yksipuolisesti ja ennenaikaisesti Euroopan parlamentin jäsenen toimikautta "puhtaasti kansallisin perustein", muun muassa "vain kansallisessa oikeusjärjestyksessä annettavan edustajantoimen menettämistä koskevan toimen" seurauksena. Kantajan mukaan vuoden 1977 lain 5 § on siis lainvastainen kahdesta syystä.

72 Yhtäältä tämä pykälä on hänen mukaansa vuoden 1976 säädöksen ja työjärjestyksen 8 artiklan vastainen, joissa mainitaan seikkoina, joiden vuoksi toimikausi päättyy ennenaikaisesti, vain edustajan kuolema, edustajantoimesta luopuminen ja nimittäminen tehtäviin, jotka ovat ristiriidassa kyseisen edustajantoimen hoitamisen kanssa. Erityisesti vuoden 1976 säädöksen 6 artiklan 3 kohdasta ja 12 artiklan 2 kohdan ensimmäisestä alakohdasta yhdessä luettuina seuraa kantajan mukaan, että tässä viimeksi mainitussa säännöksessä ei tarkoiteta tapausta, jossa vaalikelpoisuus on menetetty, vaan pelkästään toimikauden aikana ilmeneviä ristiriitaisia tehtäviä.

73 Toisaalta kantaja katsoo, että vuoden 1977 lain 5 §:llä, siltä osin kuin sen perusteella yhden parlamentin jäsenen edustajantoimen menettämistä koskevassa

menettelyssä parlamentin tehtävän tulkitaan kuuluvan puhtaasti sidotun toimivallan piiriin, loukataan tämän toimielimen riippumattomuutta ja puututaan sen toimintaan tavalla, jota ei voida hyväksyä.

74 Kantajan mukaan näistä toteamuksista seuraa, että vuoden 1977 lain 5 §:ää ei voida soveltaa ja että parlamentti ei voinut vain merkitä tiedoksi 31.3.2000 tehtyä päätöstä. Tämän väitteensä tueksi kantaja vetoaa myös työjärjestyksen 7 artiklan 4 kohdan toisen luetelmakohdan ja 8 artiklan 9 kohdan määräyksiin.

75 Toiseksi kantaja väittää, että on olemassa "jäsenvaltioiden yhteisestä oikeudesta johdettu yleinen oikeusperiaate, josta johtuu, että sen parlamentaarisen edustajankokouksen, jota asia koskee, on todettava edustajantoimen päättyminen."

76 Kolmanneksi kantaja vetoaa yhteisön oikeusjärjestyksen ensisijaisuuden perustavanlaatuiseen periaatteeseen.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

77 On muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 230 artiklassa tarkoitettuja, kumoamiskanteen kohteeksi kelpaavia toimia ovat ainoastaan sellaiset toimenpiteet, joilla on sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan etuihin muuttaen tämän oikeusasemaa selvästi (asia 60/81, IBM v. komissio, tuomio 11.11.1981, Kok. 1981, s. 2639, Kok. Ep. VI, s. 231, 9 kohta ja asia T-87/96, Assicurazioni Generali ja Unicredito v. komissio, tuomio 4.3.1999, Kok. 1999, s. II-203, 37 kohta). Siten kumoamiskanteen kohteena voivat olla luonteestaan tai muodostaan riippumatta kaikki ne toimielinten antamat sään-

nökset ja määräykset, joilla on tarkoitus saada aikaan oikeusvaikutuksia (ks. asia 22/70, komissio v. neuvosto, tuomio 31.3.1971, Kok. 1971, s. 263, Kok. Ep. I, s. 553, 42 kohta).

78 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa riidanalainen päätös on parlamentin puhemiehen 23.10.2000 pidetyssä täysistunnossa tekemä ilmoitus, jonka mukaan "[vuoden 1976 säädöksen] 12 artiklan 2 kohdan mukaan — — parlamentti merkitsee tiedoksi Ranskan hallituksen tiedoksiannon [kantajan] edustajantoimen menettämisestä".

79 Näin ollen on tutkittava, onko tällä ilmoituksella sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan etuihin muuttaen tämän oikeusasemaa selvästi.

80 Tältä osin on muistutettava oikeudellinen asiayhteys, johon kyseinen ilmoitus liittyy.

81 On selvää, että tosiseikkojen tapahtumishetkellä ei ollut säädetty yhdenmukaisesta vaalimenettelystä Euroopan parlamentin jäsenten valitsemiseksi.

82 Näin ollen vuoden 1976 säädöksen 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti tässä valinnassa noudatettavassa vaalimenettelyssä sovellettiin jokaisessa jäsenvaltiossa kansallisia säädöksiä.

83 Siten muun muassa vuoden 1976 säädöksen 12 artiklan 2 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan sanamuodosta seuraa, että "jäsenvaltiossa voimassa olevien kansallisten määräysten" soveltamisesta voi aiheutua Euroopan parlamentin jäsenen edustajanpaikan vapautuminen.

84 Vuoden 1976 säädöksen soveltamiseksi Ranska saattoi voimaan muun muassa vuoden 1977 lain. Tämän lain 2 §:ssä säädetään, että Euroopan parlamentin jäsenten valintaan sovelletaan "code électoralen I osan I osaston ja sitä seuraavien lukujen säännöksiä". Saman lain 5 §:ssä, joka on osa lukua III "vaalikelpoisuuden ja vaalikelpoisuuden puuttumisen edellytykset, ristiriitaiset tehtävät", säädetään muun muassa, että "code électoralen LO 127—LO 130-1 §:ää sovelletaan [Euroopan parlamentin jäsenten] valinnassa", että "vaalikelpoisuuden puute, joka ilmenee edustajan toimikauden aikana, aiheuttaa toimikauden päättymisen" ja että "vaalikelpoisuuden puute todetaan päätöksellä".

85 Vuoden 1976 säädöksen 12 artiklan 2 kohdassa erotellaan kaksi tapausryhmää, jotka koskevat Euroopan parlamentin jäsenten edustajanpaikkojen vapautumista.

86 Tämän säännöksen ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetaan ensimmäistä tapausryhmää, joka kattaa tapaukset, joissa edustajanpaikkojen vapautuminen johtuu "kansallisten määräysten soveltamisesta". Saman säännöksen toisessa luetelmakohdassa tarkoitettu toinen tapausryhmä koskee "kaikkia muita tapauksia".

87 Tältä osin on todettava, että toisin kuin kantaja väittää, ensimmäinen tapaus ei rajoitu vain vuoden 1976 säädöksen 6 artiklassa tarkoitettuihin ristiriitaisiin tehtäviin, vaan siihen kuuluvat myös tapaukset, joissa on kyse vaalikelpoisuuden puutteesta. Vuoden 1976 säädöksen 6 artiklan 3 kohdassa todetaan, että niiden Euroopan parlamentin jäsenten tilalle, joihin sovelletaan "1 ja 2 kohdan määräyksiä", nimitetään uudet jäsenet "12 artiklan määräysten mukaisesti". Tästä viittauksesta ei kuitenkaan voida päätellä, että tämä viimeksi mainittu artikla

koskee vain 6 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja tapauksia, joissa on kyse ristiriitaisista tehtävistä. Toisaalta on todettava, että tässä 12 artiklassa ei missään kohdin viitata "ristiriitaisten tehtävien" käsitteeseen, vaan siinä käytetään paljon laajempaa "[edustajanpaikan] vapautumisen" käsitettä.

88 Vuoden 1976 säädöksen 12 artiklan 2 kohdassa tarkoitetussa ensimmäisessä tapausryhmässä parlamentin tehtävä rajoittuu asianomaisen edustajanpaikan vapautumisen "tiedoksi merkitsemiseen". Toisessa tapausryhmässä, joka kattaa esimerkiksi sen, että yksi parlamentin jäsen luopuu edustajantoimestaan, parlamentti "toteaa paikan vapautumisen ja ilmoittaa siitä kyseiselle jäsenvaltiolle".

89 Koska nyt käsiteltävänä olevassa asiassa riidanalainen toimi on annettu vuoden 1976 säädöksen 12 artiklan 2 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaisesti, on aiheellista määritellä tässä määräyksessä määrätyn "tiedoksi merkitsemisen" ulottuvuus.

90 Tältä osin on korostettava, että "tiedoksi merkitseminen" ei liity asianomaisen edustajantoimen menettämiseen, vaan siihen yksinkertaiseen seikkaan, että kansallisten säädösten soveltamisen seurauksena hänen edustajanpaikkansa on vapautunut. Toisin sanoen parlamentin tehtävä ei suinkaan ole edustajantoimen menettämisen "täytäntöönpaneminen", kuten kantaja väittää, vaan se rajoittuu sen toteamuksen tiedoksi merkitsemiseen, jonka kansalliset viranomaiset ovat jo tehneet edustajanpaikan vapautumisesta, eli sellaisen jo olemassa olevan oikeudellisen tilanteen tiedoksi merkitseminen, joka on seurausta yksinomaan kansallisten viranomaisten päätöksestä.

91 Parlamentilla tässä tilanteessa oleva valvontaa koskeva toimivalta on erityisen rajallinen. Se rajoittuu vain asianomaisen edustajanpaikan vapautumisen aineellisen paikkansapitävyyden valvontaan. Parlamentille ei kuulu, toisin kuin kantaja väittää, muun muassa sen tarkistaminen, onko sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä säädettyä menettelyä noudatettu tai onko asianomaisen perusoikeuksia kunnioitettu. Tämä toimivalta kuuluu yksinomaan toimivaltai-

sille kansallisille tuomioistuimille tai tarvittaessa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimelle. Tältä osin on lisäksi muistutettava, että nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kantaja on vedonnut oikeuksiinsa niin Ranskan Conseil d'État'ssa kuin Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa. On myös huomautettava, että parlamentti itse ei koskaan ole väittänyt kirjallisesti tai istuntojen aikana, että sillä olisi niin laaja valvontaa koskeva toimivalta kuin kantaja väittää.

92 On aiheellista lisätä, että parlamentilla vuoden 1976 säädöksen 12 artiklan 2 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan puitteissa olevan valvontaa koskevan toimivallan niin laaja tulkinta edellyttäisi, että tällä toimielimellä olisi mahdollisuus kyseenalaistaa kansallisten viranomaisten toteaman edustajantoimen menettämisen lainmukaisuus ja kieltäytyä merkitsemästä tiedoksi edustajanpaikan vapautuminen, jos se katsoisi, että kyseessä on sääntöjenvastaisuus. Kuitenkin vain työjärjestyksen 8 artiklan 9 kohdassa mainitaan parlamentilla oleva mahdollisuus kieltää edustajantoimen vapautuminen ja vain siinä tapauksessa, että parlamenttia pyydetään "toteamaan" tämä vapautuminen, johon liittyy "aineellista virheellisyyttä" tai "tahdonmuodostuksen puutteellisuutta". Olisi ristiriitaista, jos parlamentilla olisi laajempi harkintavalta silloin, kun sen on vain merkittävä tiedoksi kansallisten viranomaisten toteama edustajanpaikan vapautuminen, kuin silloin, kun sen on itse todettava edustajantoimen vapautuminen.

93 Työjärjestyksen 7 artiklan 4 kohdan sanamuodolla ei mitenkään kiistetä näitä toteamuksia. Kuten parlamentti ja Ranskan tasavalta aivan oikein korostavat, tätä määräystä sovelletaan "ennen edustajantoimen menettämistä" ja siis ennen edustajanpaikan vapautumista. Tässä määräyksessä määrätään nimittäin, että parlamentin puhemies välittää tiedot asiasta vastaavalle valiokunnalle silloin, "kun jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset käynnistävät menettelyn, joka saattaa johtaa siihen, että [Euroopan parlamentin] jäsen menettää edustajantoimensa". Kun tämä menettely on saatettu loppuun ja kun toimivaltaiset kansalliset viranomaiset ovat todenneet asianomaisen edustajantoimen vapautumisen, parlamentin tehtävänä on vain tämän vapautumisen tiedoksi merkitseminen vuoden 1976 säädöksen 12 artiklan 2 kohdan määräysten mukaisesti. Normi-

hierarkian periaatteen mukaisesti työjärjestyksen määräyksellä ei missään tapauksessa voida poiketa vuoden 1976 säädöksen määräyksistä ja myöntää parlamentille laajempaa toimivaltaa kuin sille tämän säädöksen mukaan kuuluu.

94 Näitä päätelmiä ei voida kyseenalaistaa myöskään sen seikan vuoksi, että kantaja jatkoi parlamentissa istumista ja, että hänelle suoritettiin parlamentin maksettavana olevia kulukorvauksia 23.10.2000 asti ja että Ranskan viranomaiset maksoivat hänelle palkkaa 24.10.2000 asti. Asianosaiset ovat nimittäin yhtä mieltä siitä, että 31.3.2000 tehty päätös oli täytäntöönpanokelpoinen. Sillä seikalla, että parlamentti ei merkinnyt tiedoksi tätä päätöstä heti, kun Ranskan viranomaiset antoivat sen tiedoksi, vaan teki sen myöhemmin, ja sillä seikalla, että siitä aiheutui kantajalle tiettyjä käytännön seurauksia, ei voi olla vaikutusta niihin oikeusvaikutuksiin, joita tällä tiedoksi antamisella on vuoden 1976 säädöksen 12 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

95 Siltä osin kuin on kyse kantajan väitteistä, joiden mukaan yhtäältä vuoden 1977 lain 5 §:llä loukataan parlamentin itsenäisyyttä ja puututaan sen toimintaan tavalla, jota ei voida hyväksyä, ja joiden mukaan toisaalta on olemassa yleinen periaate, jonka nojalla "sen edustajanhuoneen, jota asia koskee, on todettava edustajanpaikan menettäminen", on todettava, että ne eivät ole perusteltuja. Kuten edellä 83 kohdassa on jo todettu, vuoden 1976 säädöksen 12 artiklan 2 kohdan ensimmäisestä luetelmakohdasta nimenomaisesti seuraa, että Euroopan parlamentin jäsenen paikka voi vapautua "jäsenvaltiossa voimassa olevien kansallisten säädösten soveltamisen vuoksi". Koska tosiseikkojen tapahtumahetkellä mistään yhdenmukaisesta vaalimenettelystä ei ollut säädetty, tämä määräys ja näin ollen vuoden 1977 laki olivat kaikilta osin sovellettavissa. Riippumatta siitä, miten parlamentin toimivalta kehittyy, uudesta toimivallasta ei voi seurata, että primaarioikeuden säännöksiä ja määräyksiä, joihin vuoden 1976 säädös kuuluu, ei sovelleta, jos niitä ei ole nimenomaisesti kumottu samantasoisella säädöksellä.

96 Samoista syistä kantajan väite, joka koskee yhteisön oikeuden ensisijaisuutta, ei ole asian kannalta lainkaan merkityksellinen. Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kansallinen oikeus ei nimittäin ole täysin tai osittain ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa.

97 Kaikesta edellä todetusta seuraa, että toimi, josta nyt käsiteltävänä olevassa asiassa on aiheutunut sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vahingoittaa kantajan etuja, on 31.3.2000 tehty päätös. Riidanalaisesta päätöksestä ei ollut tarkoitus aiheutua omia, tästä päätöksestä erillisiä oikeusvaikutuksia.

98 On siis pääteltävä, että riidanalainen päätös ei voi olla EY 230 artiklan mukaisen kumoamiskanteen kohteena. Näin ollen tämä kanne on jätettävä tutkimatta ilman, että on tarpeen tutkia muita tutkittavaksi ottamista koskevia oikeudellisia perusteita ja perusteluita.

Oikeudenkäyntikulut

99 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt esillä olevan asian, hänet on velvoitettava korvaamaan parlamentin vaatimusten mukaisesti oikeudenkäyntikulut tässä oikeusasteessa välitoimimenettelystä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut mukaan lukien.

100 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaisesti Ranskan tasavalta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(viides jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Kanne jätetään tutkimatta.**

2) **Kantaja vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan ja parlamentille pääasian oikeudenkäynnistä ja välitoimimenettelystä aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista.**

3) **Ranskan tasavalta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Cooke García-Valdecasas Lindh

Julistettiin Luxemburgissa 10 päivänä huhtikuuta 2003.

H. Jung J. D. Cooke

kirjaaja viidennen jaoston puheenjohtaja